

Żebrowski, Tadeusz

Sprawozdanie z V-tego Kongresu Regionalnych Towarzystw Kultury

---

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 8, 384-386

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIE z V-tego Kongresu Regionalnych Towarzystw Kultury

W dniach 23–25 września 1994 roku we Wrocławiu odbył się Piąty Kongres Towarzystw Kultury, którego otwarcia w auli Politechniki Wrocławskiej dokonał dotychczasowy Przewodniczący Rady Krajowej Regionalnych Towarzystw Kultury, Anatol Jan Omelaniuk. Na kongres przybyli delegaci z całego kraju w liczbie trzystu reprezentujących około 1300 istniejących obecnie w kraju Towarzystw Kultury. Niektórzy z nich przybyli na kongres w strojach regionalnych, np. z woj. nowosądeckiego, Łowicza, Gorzowa Wielkopolskiego.

Wiodącym, zamierzonym celem Kongresu było uchwalenie Karty Regionalizmu Polskiego.

Przemówienia powitalne wygłosili: Przewodniczący Sejmiku Samorządowego we Wrocławiu Prof. dr hab. Leon Keres oraz Gospodarz Kongresu Rektor Politechniki Wrocławskiej Prof. dr Andrzej Wiśniewski.

Referaty programowe wygłosili:

- Prof. dr hab. Jerzy Damrosz „Regionalizm na przełomie epok”.
- Prof. dr hab. Elżbieta Wysocka „Regionalizacja kraju”.
- Prof. dr hab. Krzysztof R. Mazurski „Ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego”.
- Dr hab. Zygmunt Kłodnicki „Edukacja regionalna”.
- Dr Maria Chełmińska „Wspieranie rozwoju kulturowego w regionach” (doświadczenia zachodnioeuropejskie).

Tematyka i sposób przekazania były bardzo interesujące i inspirujące do dyskusji. Najbardziej ciekawe, jednocześnie interesujące było wystąpienie Pani Prof. dr hab. Elżbiety Wysockiej na temat Regionalizacji Kraju – powrót do podziału na powiaty. Obecny na Kongresie Szef Kancelarii Urzędu Rady Ministrów dr Michał Strąk nie ustosunkował się do referatu Pani Profesor, tylko przekazał

stanowisko obecnego rządu na sprawę regionalizacji kraju i zmianę podziału administracyjnego.

Po wystąpieniach oficjalnych i wygłoszonych referatach rozpoczęła się dyskusja plenarna, w której zabrało głos 50-ciu delegatów.

Wystąpienia dyskutantów przedstawiały całą paletę barw, od rzeczowych i konkretnych wniosków do przeciwstawnych opinii, czasem wzajemnie wykluczających się, popisów oratorskich, przedstawianiem swego dorobku, uwag krytycznych czasem wręcz napastliwych pod adresem Krajowej Rady Towarzystw, administracji rządu, sejmu, Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W swoim wystąpieniu w dyskusji wyraziłem opinię na temat krytycznych uwag o szkolnictwie, że regionalizm jest tam obcy. Nie mogłem się zgodzić z takimi stwierdzeniami, podałem przykłady z naszego terenu, gdzie w szeregu szkół tematyka regionalna nie jest obca, realizowana w klasach autorskich, a w niektórych szkołach powstają towarzystwa kulturalne np. w Czarni Tow. „Strzelec”. Tematyka regionalna występuje w pytaniach konkursowych z olimpiad przedmiotowych w szkołach podstawowych i średnich z geografii, historii, biologii, jęz. polskiego. Współdziałanie towarzystw na danym terenie może tworzyć lobby dla władz lokalnych i samorządowych, np. Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki.

W pierwszym dniu trwania Kongresu wieczorem odbyło się uroczyste spotkanie w Auli Leopoldyńskiej Uniwersytetu Wrocławskiego gości zaproszonych i niektórych delegatów. W programie – wypowiedź powitalna J.M. Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego Prof. dr. hab. Wojciecha Wrześnińskiego. Wśród wręczanych odznaczeń i wyróżnień znalazł się **Dyplom Ministra Kultury dla Towarzystwa Przyjaciół Ostrołęki**, który odebrała z gratulacjami Pani Sabina Malinowska, Członek Krajowej Rady Towarzystw Kultury, jednocześnie członek Towarzystwa Przyjaciół Ostrołęki. Uroczystość uświetnił koncert chóru U.W. „Gaudium” pod dyrekcją Alana Urbanka oraz zespół kameralny pod dyrekcją Marty Kierskiej.

Następnego dnia w sobotę – 24 września po południu delegaci pracowali w ośmiu następujących zespołach problemowych:

- Towarzystwa regionalne w dużych miastach – we Wrocławiu
- Towarzystwa miłośników ziemi i miasta – w Trzebnicy
- Towarzystwa działające w środowisku wiejskim – w Domianowie
- Ruch regionalny w ośrodkach wczasowych – w Sobódcie

- Towarzystwa miłośników byłych Ziem Kresowych – we Wrocławiu
- Ruch regionalny w miejscowościach wczasowych – we Wrocławiu
- Towarzystwa Naukowe – w Legnicy
- Towarzystwa upowszechniania nauki – we Wrocławiu

Osobiście miałem zaszczyt na tym Kongresie reprezentować Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe. Brałem udział w pracach Zespołu Towarzystw Naukowych w Legnicy. W czasie spotkań kularowych z przyjemnością słuchałem opinii delegatów z Olsztyna, Łomży o Ostrołęckim Towarzystwie Naukowym, że istnieje tak krótko, a o jego dorobku słychać w całym kraju.

W niedzielę 25 września w końcowych wystąpieniach sumujących dorobek Kongresu podjęto szereg uchwał, nakreślono program działania, najważniejszym było uchwalenie Karty Regionalizmu Polskiego. Intencją Kongresu jest, by ta Karta trafiła do Sejmu, rządu, instytucji, administracji, samorządów, szkół i placówek oświatowych.

Następnie wyłoniono nową Radę Krajową Towarzystw Kultury z jej dotychczasowym Przewodniczącym Anatolem Janem Omelaniukiem.

Organizatorzy zapewnili w czasie trwania Kongresu bogaty program kulturalny dla delegatów, a także dobrze kwatrowali i żywili.

Kongres zaszczytlili swoją obecnością następujący goście oficjalni:

- Prof. Ziółkowski z Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej
- Dr Michał Strąk Szef Kancelarii Rady Ministrów – Minister
- Prof. dr Adam Dobroński – Minister d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych
- Dr Zdzisław Podkański – Wiceminister Kultury.

Kończąc chcę nadmienić, że Województwo Ostrołęckie było reprezentowane przez czworo delegatów:

1. Pani Sabina Malinowska – Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki w Ostrołęce, Członek Rady Krajowej Towarzystw Kultury.
2. Pani Ewa Ciunkiewicz – Wiceburmistrz Wyszkowa, delegatka z Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Wyszowskiej.
3. Pan Tadeusz Sasin – delegat z Towarzystwa Ziemi Tuszczaniej.
4. Pan Tadeusz Żebrowski – Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe.

Obszerne informacje o Piątym Kongresie Towarzystw Kultury znajdują się w publikacji „Towarzystwa Regionalne 1990–1994” wyd. V-ty K.T.R., Wrocław-1994 r.